

NIEUWSBRIEF

5 november 1993
is het MEC
gesloten.

Simultaaneeftster Annemarie Benschop en Hans Böhm tijdens het jaarlijkse VSB-festival.
(Foto: C. Snoep)

nummer 27
oktober 1993
kwartaal-
uitgave
redactie:
L.C.M.
Diepstraten

Drukkerij
Van Spijk BV
Venlo
ISSN
0927-9768

Geopend
dinsdag t/m
vrijdag en
elke eerste
zaterdag van
de maand van
10.30-16 uur.

MAX EUWE-CENTRUM

POSTBUS 11513

1001 GM AMSTERDAM

MAX EUWEPLEIN 30A

Tel. 020 - 625 70 17

BESTUUR

C. Snoep, voorzitter
J. Haasbroek, secretaris
J.D.G. Noach, penningmeester
I. Bakker
H. Böhm
L.C.M. Diepstraten
B. Kok
J.F.M. Meijer
J.J. Piket
H. Ree
J. van Rijn

Adviseur Topschaak: J. Timman
Administrateur: J. Adema
Bibliothecaris: F.F. Verbeek
Landelijk coördinator: I.H.M. Hendriks
Schaaktechnisch medewerker: A.C.M. Sibbing
Secretariaat: E.E. Dirksen
Vrijwillige medewerkers: R. Dijk, P.J. v.d. Horst,
T. Oei, H. Vinke.

*De inrichting van ons
MAX EUWE-CENTRUM
kwam mede tot stand dank zij de steun van:*

ELECTRON BEHEER
OTTO A. ALTMANN
architect BNI
P&H GROEP
Accountants en Belastingadviseurs
PRINS BERNHARD FONDS
S.W.I.F.T.
*Society for Worldwide Interbank
Financial Telecommunication*
STICHTING VSB FONDS/VSB BANK

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Wij presenteren in ons Centrum de fotogalerij van de wereldkampioenen (vrouwen en mannen).

Als je daar nu voor staat stel je natuurlijk de vraag: "Hoe wordt dit straks vervolgd?" De ruimte is immers zeer beperkt.

Op het moment, dat ik dit schrijf, moeten de beide tweekampen in Nederland/Oman en Londen nog beginnen.

Status Kasparov: Rating nul, evenals Short. Dit verdampingsproces, ingeleid door Campomanes, is niet probleem oplossend.

Om het schaken, als cultuuroed, een blijvende waarde te geven is het zaak dat, nadat in oktober de

tweekampen zijn afgesloten, de leidende figuren in de schaakwereld (wie zijn dat?) samen op weg gaan naar een geheel "vlekkeloze" wereldtitel.

Daarom: Naar één doelmatige organisatie, die in een toernooi met nader te bepalen deelnemers, de wereldtitel voor de toekomst opnieuw regelt.

Er zijn in de schaakgeschiedenis meer toernooien geweest waarin de actuele wereldkampioen, ex-wereldkampioenen en potentiële kandidaten in één toernooi speelden (de spelers kwamen dan bijvoorbeeld vier keer tegen elkaar uit, zoals in New-York 1927 en den Haag/Moskou 1948).

De volgende 'brainwave' dringt zich op. Waarom geen groot toernooi onder auspiciën van UNESCO, financieel ondersteund door de 25 resp. 50 grootste industriële ondernemingen ter wereld, eventueel aangevuld met de grootste banken.

Hoe het nu ook zij, het is onze vurige wens en hoop dat onze adviseur voor topschaak, Jan Timman, zijn match tegen Anatoly Karpov overtuigend wint. Gaarne vraag ik nog uw aandacht voor twee zaken, die ons bezig hielden.

Ontwikkelingen in het Computerschaak

In juli l.l. werd mede onder auspiciën van het Max Euwe-Centrum de zevende internationale conferentie 'Advances in Computer Chess' gehouden. De conferentie werd georganiseerd door de Vakgroep Informatica van de Rijksuniversiteit Limburg (uiteraard onder leiding van Prof.dr H.J. van den Herik).

We luisterden naar twee wetenschappelijke lezingen (keynote lectures), gegeven door Prof.dr M.M. Botwinnik en IGM dr John Nunn. Daarnaast behandelde een keur van sprekers uit tal van landen vele interessante onderwerpen (zoals bijv. het thema patroonherkenning als basiselement voor de deskundige schaker). Prof. Botwinnik sprak over de ontwikkeling van zijn programma 'Chess Computer Sapiens', met als doelstelling het menselijk denkproces in chips te vangen. Hiermede zou dan een programma ontstaan dat denkt als een menselijke grootmeester. Dit leidt dan, aldus Botwinnik, op den duur tot intelligente programma's, die voor tal van andere vraagstukken kunnen worden gebruikt.

IGM John Nunn sprak, zoals te verwachten was, over de nuttige informatie die gehaald kan worden uit de volledige beschrijving van een eindspel (Endgame Database). Zijn in 1992 uitgegeven boek 'Secrets of Rook Endings', werd reeds besproken in nummer 25 van onze Nieuwsbrief. Wij spraken overigens met John Nunn over een mogelijk optreden als gastdocent voor onze jeugdtop.

In een panel o.l.v. Jaap van den Herik kwam uiteraard de vraag aan de orde: Wanneer zal de computer sterker zijn dan de beste menselijk schaker? Volgens

...gedrieën op een zeer warme zonnige dag door het Zuidlimburgse land...

Gastheer Snoep met Prof. Botwinnik; kleinzoon Yuri Botwinnik maakt de foto.

Botwinnik zal dat pas gebeuren wanneer het 'schaak-denken' van de grootmeester in chips is gevangen. Tenslotte speelde John Nunn nog een demonstratiepartij tegen ChessMachine WK 1992. Het werd, in grote tijdnood, remise nadat hij enige zetten hiervoor glad gewonnen stond.

Het was zeker een bijzondere ervaring om dit congres bij te wonen. Dit geldt te meer omdat Prof. Van den Herik mij had gevraagd om een dag als gastheer van Prof. Botwinnik en zijn kleinzoon Yuri op te treden. Zo trokken wij gedrieën op een zeer warme zonnige dag door het Zuidlimburgse land en hadden daarbij gelegenheid informatie uit te wisselen. Voor onze ijverige werkers in de bibliotheek is het een prettige gedachte dat Prof. Botwinnik met veel waardering sprak over de inhoud en omvang van onze schaakbibliotheek.

Natuurlijk is het jammer dat er een taalbarrière overwonnen moest worden. Daarom was het goed dat 's avonds Alexander Münnhoff arriveerde. De dynamiek in de communicatie was toen verzekerd. Hij fungeerde op de conferentie als een geduldige, voortreffelijke tolk. Op weg naar Rotterdam, peinzend over 'het menselijk denken gevangen in chips' kwam natuurlijk de vraag naar voren: Waar zal dit heen gaan en is er nog ruimte voor het mysterie?

Max Euwe-Centrum instituut in schaakwereld

Aan de vooravond van de tweekamp Timman-Karpov gaf de heer Jos van Huut, voorzitter van het bestuur van één van onze belangrijke sponsors, de P&H Groep, een voor ons belangwekkend interview. Onder bovengenoemde titel verscheen het op 2 september in De Telegraaf. De interviewer, de heer Lex Jongsma, slaagde er op deskundige wijze in vorm te geven aan de vergelijking tussen de ondernemer en de topschaker. We citeren uit het artikel Jos van Huut:

"..... Wat ons bijvoorbeeld boeit is of een computer die echte ondernemingsbeslissingen ooit zal kunnen overnemen. We vinden een ondernemer dan nog wel iets anders dan een manager, zoals we een schaakgrootmeester wat meer vinden dan iemand die alles goed geleerd heeft en leuk toe kan passen. We willen dan ook de ontwikkeling van het computerschaak goed volgen, maar denken toch dat sommige dingen echt des grootmeesters zijn en dat hij die alleen maar zelf kan en moet plannen."

De samenhang van veel zaken is soms groot. Zo verscheen zojuist in 'New in Chess' een groot artikel over Vassily Smyslov met als ondertitel 'Intuition is much more than knowledge' (door Dirk Jan ten Geuzendam).

In één van de dagbladen trof ik naar aanleiding van de

lezing van Botwinnik de titel aan: Computers zijn betere mensen.

Refererend aan het genoemde begrip intuïtie past nu een woord van Shakespeare wanneer hij Hamlet in de gelijknamige tragedie laat zeggen: "Er is meer tussen aarde en hemel, Horatio, dan waar je in je wereldbeeld van droomt" (vertaling Gerrit Komrij). Overigens overwegen we een studiebijeenkomst, waarin het hierboven besprokene gesprekstema zal zijn.

Naast de genoemde gewichtige zaken zetten we ons werk met veel enthousiasme voort. U vindt er meer over in deze Nieuwsbrief:

- De Schaakacademie start het seizoen met een nieuwe selectie jeugdtopperspelers
- In het kader van Antwerpen '93 geven we twee cursussen in Antwerpen
- Het Internationale Congres van Schaakhistorici in het Centrum.

de voorzitter

(NB: Mochten wij uw donatie voor het komende jaar nog niet ontvangen? U vindt dan een dezer dagen een nieuwe acceptgiro in de bus. U weet het, het MEC kan echt niet zonder uw ondersteuning. Bij voorbaat onze dank voor uw overmaking!)

FINANCIEN

De Stichting MAX EUWE-CENTRUM wordt financieel ondersteund door de *Stichting VSB Fonds/VSB Bank* en *Paardekooper & Hoffman Accountants en Belastingadviseurs*.

alsmede door onze bedrijvendonateurs

Koninklijke Ahold

AKZO

Audio Sonic Nederland

AVEBE

Bakker Versteegh & Co.

BAT Nederland

De Brauw Blackstone Westbroek

BSO/Origin

Cap Gemini Pandata

Cementbouw

Coopers & Lybrand Dijker Van Dien

DSM

EPON

Gamma Holding

Getronics

Grolsche Bierbrouwerij Nederland

Hoogovens

Hudig Langeveldt

Interpolis

Koninklijke PTT Nederland

KPMG Klynveld Accountants

Lease Plan Holding

Loeff Claey's Verbeke

Mees en Hope

Moret Ernst & Young

Nederlandse Gasunie

Océ-Nederland

OHRA

Perscombinatie

Raet

Riska

Robeco

Van Rossum & Partners

Shell Nederland

Van Spijk Drukkerij

Target Leasing

Van der Veen & Partners

Verolme Scheepswerf Heusden

Wenneker/Dujardin

Wilton Fijenoord

en nog 2 ondernemingen die onbekend wensen te blijven.

MUSEUM

Tentoonstelling bij de opening van het Wereldkampioenschap Schaken te Zwolle

Het Max Euwe-Centrum stelde aan de organisatoren van de grootse openingsmanifestatie op 4 september 1993 in Zwolle een 12-tal panelen over de ontwikkeling van het schaakspel ter beschikking. Ook het perspex schaakspel van de hand van Michel d'Hondt -een van de pronkstukken uit de collectie van het MEC- luissterde de openingsceremonie op. Inmiddels kunt u dit spel dat prof.dr Max Euwe ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag (20 mei 1976) werd aangeboden, weer in ons museum bewonderen.

De betekenis van schaken voor mensen in gedwongen isolement

De brochure van de lezing die Hans Ree op 12 mei 1993 in het MEC heeft gegeven over het thema 'De betekenis van schaken voor mensen in gedwongen isolement' zal dit najaar verschijnen.

Men kan deze brochure bestellen door f 9,75 over te maken op een van de rekeningnummers van het Max Euwe-Centrum, onder vermelding van *Brochure Hans Ree*. In dit bedrag zijn de portiekosten begrepen.

De heer E. Petit, jeugdleider van de Koninklijke Gentse Schaakkkring Ruy Lopez, biedt een vaantje aan voor de jeugdwedstrijd Nederland-België op het Max Euweplein.

Foto: C. Snoep

SPECIALE BEZOEKERS

Niet alle bezoekers van ons Centrum zijn schaaken-thousiasten. Ook "museumpotters" - mensen die in ieder museum geïnteresseerd zijn - weten de weg naar het MEC te vinden. Een speciale categorie bezoekers zijn de mensen, die een persoonlijke band met Euwe hebben gehad. Zo komen regelmatig oud-leerlingen van Euwe bij ons langs. De afgelopen maanden ontvingen wij zowel een leerlinge, die Euwe in 1928 als beginnend leraar had meegemaakt, als twee leerlingen, die rond 1950 bij hem in de klas zaten. Alle drie waren ze lovend over Euwe's kwaliteiten als leraar. Eén van hen vertelde dat zij juist door Euwe wiskunde was gaan studeren. Haar klasgenote daarentegen was helemaal niet zo goed in wiskunde: "Maar Euwe wist het altijd zo uit te leggen dat ook ik het begreep".

Een wel heel bijzondere gast mochten wij begin van dit jaar, op 27 januari, begroeten. Met zwierige letters schreef hij zijn naam in ons gastenboek: Alexander Rueb. Naamgenoot en kleinzoon van één der oprichters van de Fédération Internationale des Echecs (FIDE), de Wereldschaakbond. Zijn grootvader, vanaf de oprichting van de FIDE in 1924 tot 1949 voorzitter van de Wereldschaakbond, was goed bevriend met Euwe. Trots wees de kleinzoon zijn vrienden op de foto van zijn grootvader met Euwe welke in onze bibliotheek hangt. Ook in de recente uitgaven van ARVES (Alexander Rueb Vereniging voor Schaakeindspeelstudie) leeft de naam van zijn illustere grootvader voort. Enkele maanden na Alexander brachten andere leden van de familie Rueb een bezoek aan ons Centrum, onder hen de schoondochter en een kleindochter van Alexander Rueb. Ook voor niet-schakers kan het MEC interessant zijn.

AKTIVITEITEN

Bij het sluiten van de redactie zijn er met betrekking tot de WK-match Timman vs Karpov een paar zaken komen vast te staan. De stand is thans 5-7 in het voordeel van Karpov. De voortzetting van de match is echter uiterst onzeker.

De in ons Centrum geplande commentaarsessies op 8 en 17 oktober zullen daarom - tot onze spijt - moeten vervallen.

Schaakboeken(ruil)markt

Op zaterdag **20 november** wordt van **10.30-16.00** uur opnieuw de **Schaakboeken(ruil)markt** gehouden in het Max Euwe-Centrum. Particulieren kunnen **vóór 15 november a.s.** schriftelijk of telefonisch tijdens openingstijden (10.30-16.00 uur) een tafel reserveren bij het Max Euwe-Centrum.

4e Snelschaaktoernooi

Ook dit jaar zullen de genodigden van het 4e Snel-schaaktoernooi op 20 november weer genieten van de gastvrijheid van **Interpolis** tijdens het Interpolis Schaaktoernooi te Tilburg.

Internationaal Congres van Schaakhistorici

Enige jaren geleden werd de 'Initiativgruppe Königstein' opgericht. De leden van dit gezelschap combineren hun belangstelling voor schaken en de schaakgeschiedenis met een professionele wetenschappelijke interesse. Reeds een aantal malen werden wetenschappelijke bijeenkomsten gehouden. Eind vorig jaar verzocht de 'Initiativgruppe Königstein' het Max Euwe-Centrum om in 1993 een internationaal Congres van Schaakhistorici te organiseren. Gezien de duidelijke parallellen tussen de doelstellingen van de 'Initiativgruppe Königstein' en het MEC werd hierop enthousiast gereageerd. Van 26 tot en met 28 november a.s. zal het Centrum dan ook het toneel zijn van wetenschappelijke lezingen en discussies. Centrale thema's zijn de ontstaansgeschiedenis van het schaakspel en de ontwikkeling van de schaakstukken, de genetische samenhang tussen het schaakspel en andere bordspelen alsook het schaken in de Middeleeuwen en de Middeleeuwse archeologie. Het Congres zal worden bijgewoond door prominente schaakhistorici uit Duitsland, Groot-Brittannië, Japan, Spanje, Rusland en Nederland. De initiator vanuit de Initiativgruppe, de heer Egbert Meissenburg, zendt ons de volgende groet:

"Im August 1991 hatte sich in Königstein/Taunus die 'Initiativgruppe Königstein' als Kooperationsgemeinschaft in Fragen der Schachgeschichte konstituiert. Es sollte versucht werden, schwierige Probleme der Schachgeschichte gemeinsam zu klären und die Zusammenarbeit der Forscher untereinander zu verstärken. In den vergangenen zwei Jahren konnten diese Ziele mit einigem Erfolg verfolgt werden. Wenn sich die Schachhistoriker in der 'Initiativgruppe Königstein' vom 26. bis zum 28. November 1993 im Max Euwe-Centrum in Amsterdam treffen, wird der Teilnehmerkreis grösser als Königstein sein. Die Vorträge und Diskussionen zur Entstehungsgeschichte des Schachs und zum Schach im indischen und arabisch-islamischen Kulturkreis sollen dazu beitragen, Klarheit zu bringen, "wie es wirklich gewesen ist". Wir freuen uns auf neue persönliche Kontakte und auf das Wiedersehen mit alten Freunden. Wir werden arbeitsreiche, aber auch fruchtbare Stunden der wissenschaftlich-forschenden Auseinandersetzung haben. Wir sind der Stiftung Max Euwe-Centrum sehr dankbar, dass sie uns in den schönen Räumen am Max Euweplein im Herzen von swingend Amsterdam diese Seminartagung ermöglichen wird."

SCHAAKACADEMIE

TRAININGEN

Nieuwe selectie

In de afgelopen maanden is hard gewerkt aan de samenstelling van de selectie 1993/1994 van de Schaakacademie. Mede na raadpleging van de KNSB en in overleg met de hoofddocent van de Schaakacademie, IM Cor van Wijgerden, zijn de volgende jeugdige talenten geselecteerd.

Jongens: Jan Willem Adriaanse, Stefan van Blitterswijk, Erik van den Doel, Jasper Geurink, Machiel de Heer, Marc Irwin, Harmen Jonkman, Jan van de Mortel, Steven Soetewey (België), Maarten Strijbos. **Reserves:** Maurice Peek, Jop Delamarre en Eelco Kuipers.

Meisjes: Marisca Kouwenhoven, Helene Wuts.

Reserve: Caroline Slingerland.

Er zijn opnieuw vijf trainingsweekenden gepland, in september en november 1993 en januari, maart en mei 1994. Het weekend in november is mede mogelijk door steun van **Interpolis**, dat in januari door de medewerking van **Hoogovens**.

Als docenten zullen optreden IM Cor van Wijgerden en GM Vlastimil Hort. Gastgrootmeesters zullen worden uitgenodigd voor specifieke activiteiten en onderwerpen.

Ook in het seizoen 1993/1994 zal een speciale bijeenkomst worden belegd. Deze zal geheel gewijd zijn aan de match om het FIDE-Wereldkampioenschap tussen Anatoli Karpov en Jan Timman. Timman, adviseur Topschaak van het Max Euwe-Centrum, zal waarschijnlijk op 5 november 1993 met de leden van de selectie zijn partijen doornemen.

Schaaktechnische cursussen

In 1991 organiseerde het Max Euwe-Centrum met succes een drietal schaaktechnische cursussen in Gent. In het overleg met vertegenwoordigers van de Vlaamse Schaakfederatie bleek dat uitbreiding van de cursusactiviteiten in België zeer gewaardeerd zou worden.

Daarom werd begin 1993 contact opgenomen met het bestuur van de Antwerpse Schaakliga, om in het najaar 1993 een schaaktechnische cursus in Antwerpen te organiseren.

De actie die daarop bij Antwerpse clubs volgde kreeg zo veel respons dat besloten werd twee cursussen in Antwerpen te houden. Voor deze cursussen zal Richard Meulders, zevenvoudig Belgisch schaakkampioen, als docent optreden. De eerste cursus in Antwerpen start op 6 oktober a.s.

EVENEMENTEN

2e VSB-Schaakfestival

Op 3 juli j.l. organiseerde het Max Euwe-Centrum in samenwerking met de VSB Bank op het Max Euweplein het 2e VSB-Schaakfestival. Van de media (kranten, radio en TV) kreeg het festival flink wat aandacht, zodat, gestimuleerd door het fraaie weer, honderden mensen zich meldden voor deelname en duizenden mensen een kijkje kwamen nemen. Het Max Euweplein bruisde dus van leven!

De activiteiten waren -vergeleken met vorig jaar- uitgebreid. Door Annemarie Benschop en Renate Limbach werden simultaans gegeven; er werden vier kloksimultaans gehouden door Sylvia de Vries, Martin Martens, Stan van Gisbergen en Hans Böhm. Rob Hartoch, Hans Böhm en Hans Ree bonden de strijd aan met wie maar wilde in snelschaakpartijen. Lex Jongsma verzorgde een 'masterclass', er was een schaakoploswedstrijd en een schitterend pleinschaakspel. Boekhandel Bas ten Have had een schaakboekenstand ingericht, de firma TASC had een aantal "ChessMachines" ter beschikking gesteld.

Voor de jeugd waren er ook nog eens afzonderlijke activiteiten. Zo werden de revanchewedstrijden om het Nederlands kampioenschap basisscholen gespeeld, verzorgde Hans Böhm een gongwedstrijd voor een hondertal jonge schakers en was er een jeugdwedstrijd Nederland-België (door Nederland met 5-0 gewonnen, het Nederlandse team kwam daardoor in het bezit van de Max Euwe-trofee).

Met deze laatste jeugdactiviteit werd aangeknoopt bij de al langer bestaande, voortreffelijke relaties met het Belgische schaakleven.

De prijsuitreiking werd op originele wijze verzorgd door Hans Böhm.

Antwerpen 1993 Jeugdtoernooi

Van 5-15 augustus vond in Antwerpen, naast een grootmeester- en een open toernooi, een internationaal jeugdtoernooi plaats. Door het initiatief van het Max Euwe-Centrum kon dit toernooi geplaats worden onder de vlag van 'Antwerpen, Culturele hoofdstad van Europa 1993'.

Tot de 10 deelnemers hieraan behoorden twee oud-leden van de selectie van onze Schaakacademie, Henk Vedder en de oud-jeugdkampioen van België Eddy van Beers, alsmede de nieuwe Belgische vertegenwoordiger in de selectie, de Belgische jeugdkampioen Steven Soetewey.

Onze Nederlandse jeugdkampioen eindigde tenslotte op de derde plaats, na in de eerste ronde verloren te hebben van zijn oud-selectiegenoot Eddy van Beers...

AGENDA

oktober

- 6 Start 1e schaaktechnische cursus in Antwerpen
- 7 Start schaaktechnische cursus Amsterdam
- 13 Start 2e schaaktechnische cursus in Antwerpen
Start schaaktechnische cursus Driebergen
Start schaaktechnische cursus Rotterdam
- 29 + Schaakcomputerkursus Deventer
- 30

november

- 11 Start schaaktechnische cursus Numansdorp

SCHAAKCOMPUTERS

In tegenstelling tot wat sommige mensen denken verkoopt het Max Euwe-Centrum *geén* schaakcomputers. Voor de aanschaf van schaakcomputers kan men terecht bij het Bonds bureau van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond te Haarlem of bij de detailhandel. Wel vindt men in één van de vitrines in de entree van het MEC de nieuwe types van het merk Saitek, waaronder de Risc 2500. In de bibliotheek annex studiecentrum kan men - op verzoek - met de Risc 2500 spelen. De andere twee bordcomputers, de Fidelity Excellence en de Sphinx Dominator, zijn niet zo sterk als deze Risc 2500, maar voor de meeste schakers nog altijd een geduchte tegenstander.

Wij kijken voorts reikhalzend uit naar november wanneer de R30 ChessMachine (Madrid) door de firma Tasc aan het MEC in bruikleen gegeven wordt.

Verder beschikt het MEC over het pc-programma ChessMachine/Schröder: In 1991 won dit programma in Vancouver de titel bij de microcomputers en vorig jaar in Madrid, werd het Wereldkampioen Computer-schaak voor alle categorieën. Wie geïnteresseerd is in de vele gebruiksmogelijkheden van de ChessMachine kan een afspraak maken met de landelijk coördinator, Ignace Hendriks, of zich inschrijven voor de computerkursus, die het MEC organiseert.

Sinds mei 1993 is tevens het programma ChessMachine/The King van Johan de Koning geïnstalleerd: Naar verluidt, even sterk als het Schröder-programma, maar iets agressiever.

Ook kunnen beginners met behulp van de computer zichzelf schaken leren en kunnen gevorderden zichzelf trainen. De stappen 1 tot en met 4 van de schaakcursus Brunia/Van Wijgerden zijn namelijk in de MEC-computer ingevoerd en kunnen bestudeerd worden.

Door al deze mogelijkheden is de schaakcomputer van het MEC bij bezoekers zeer in trek. Sommigen gebruiken hem om er een partijtje tegen te spelen, anderen laten hem een (afgebroken) stelling analyseren of een

schaakprobleem oplossen. Met name in de middagen is de belangstelling zo groot dat de maximale speeltijd op drie kwartier per persoon is vastgesteld.

Andere bezoekers komen naar ons centrum met technische vragen over schaakcomputers. Naast de vakbladen over computerschaak, zijn er enkele vrijwilligers, die zelf als gebruiker jarenlange ervaring hebben met diverse schaakcomputers. Met name op vrijdag is de nodige deskundigheid op dit gebied aanwezig: Wie weet kunnen we u ook binnenkort verwelkomen?

BIBLIOTHEEK

ONDER DE LOUPE

(in deze rubriek wordt een boek uit de MEC-bibliotheek voor het voetlicht gehaald)

Met het oog op het komend Congres van Schaakhistorici in het Max Euwe-Centrum lijkt het interessant eens na te gaan wat onze bibliotheek te bieden heeft op historisch gebied. Zo willen wij thans de aandacht vestigen op *Dr Reinhard Wieber's 'Das Schachspiel in der arabischen Literatur von den Anfängen bis zur zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts'*, een dissertatie uit 1972.

Dit zeer uitvoerige werk behandelt niet alleen schaaklegenden, schaakpoëzie en spreekwoorden, maar ook schaakgeneeskunde(!), schaakfilosofie, de Arabische schaaktradities en vooral, de *schaaksymboliek* en de *kunsthistorische notities*.

Onder dit laatst genoemde thema wordt ingegaan op de vraag hoe de schaakstukken van de Arabische wereld er in vroegste tijden uitzagen hebben en hoe ze zich ontwikkeld hebben (dit is o.a. één van de thema's die men tijdens het genoemde Congres wil behandelen).

Dat men zich in dit boek ook nog kan verdiepen in de oude Arabische schaakopeningen maakt dit boek aantrekkelijk voor diegenen die zich meer interesseren voor de wijze waarop de oude Arabieren vroeger speelden. De *Mugannah*-, de *Sayyala*-, de *Gais*-, de *Al-Muraddadopening* en zovele andere openingen brengen ons toch in een wereld die verschilt van die van het Damegambiet, het Spaans of het Siciliaans (overigens moet men wel studieuze zijn om het allemaal te kunnen volgen).

Wat is er in dit wijd omvattende boek nog meer te vinden? Juridisch-theologische uitspraken vanuit Islamitisch oogpunt en vanuit Christelijk-Arabisch kerkrecht; erotische schaakgedichten, anecdotes etc. etc.

Dit is één van de vele buitengewoon interessante boeken in onze bibliotheek: **Komt u maar eens snuffelen!**

VAKANTIE

Het Max Euwe-Centrum is geen reisbureau, hoewel het er soms wel op lijkt. Met name in de maanden mei tot en met augustus vragen veel bezoekers inlichtingen over buitenlandse toernooien. Gelukkig beschikt het MEC over een behoorlijke verzameling buitenlandse tijdschriften, waarin de nodige gegevens vaak gepubliceerd worden zoals bijvoorbeeld in het Duitse maandblad *Rochade Europa* (voorheen *Europa Rochade*) met zijn uitgebreide toernooikalender. Behalve aankondigingen van Duitse toernooien vindt men er toernooien uit heel Europa en soms zelfs daarbuiten tot Singapore toe. Verder noemen we het weekblad *Schachwoche* en het blad *Schach* met hun toernooien uit Centraal Europa.

Sinds kort verrijkt het toonaangevende Franse Europe Echecs weer onze leestafel. Dit, tot grote vreugde van een trouwe bezoeker die spontaan zijn jaarlijkse donateursbijdrage verhoogde. Om ook op de hoogte te zijn van de vele jaarlijkse toernooien in Spanje poogt het MEC zich op het Spaanse maandblad *Jaque* te abonneren (helaas nog zonder resultaat).

Vakantiegeïnteresseerden zijn geïnteresseerd in buitenlandse toernooien én in buitenlandse schaakcentra. Dat bleek o.a. uit de telefonische vraag die een reiziger richting Moskou ons op de valreep stelde: Wisten wij een adres waar geschaakt werd?

Deze informatie konden wij vrij snel verschaffen en dit heeft ertoe geleid dat het MEC nu een lijst van buitenlandse schaakcentra (schaakhuizen, -cafés, boekhandels e.d.) probeert aan te leggen. Wij doen het volgende beroep op u: Mocht u ze op uw reizen tegenkomen, wilt u dan de korrekte gegevens noteren en ze ons doorgeven?

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

A40	VO22.1
Engels	
Jon Speelman	
British Chess Magazine nr 7(1993) p.357-361	
A70	BI 20.2
Benoni	
Aleksander Czerwinski	
Szachista nr 6(1993) p.181	
B09	PU 0.6.
Pirc	
Peter Dely	
Sakkélet nr 4/5(1993) p.114-117	
B22	SI 46
Siciliaans (Alapin)	

Fabio Lotti	
Correspondence Chess Yearbook nr 8 p.183-186	
B40	SI 41.1.1.3
Siciliaans (4. ... Db6)	
John Nunn	
British Chess Magazine nr 6(1993) p.303-306	
B76	SI 17.1
Siciliaans (Draak)	
Rainer Knaak	
Schach nr 8(1993) p.58-60	
C18	FR 11.6
Frans (Winawer)	
Redactie	
Le Courrier des Echecs nr 417 p. 74-78	
B96	SI 07.4
Siciliaans (Polugajevski)	
J.R. Koch	
Europe Echecs nr 414 p.31	
C11	FR 04.4.2
Frans (klassiek)	
John Nunn	
British Chess Magazine nr 8(1993) p.415-419	
C47	SO 03.1
Schots Vierpaardenspel	
Lev Gutman	
Schachwoche nr 30(1993) p.26-28	
Schach nr 7(1993) p.57-59	
C47	SO 02.2.
Belgrado Gambiet	
Lev Gutman	
Schaaknieuws nr 28(1993) p.18-20	
C50	IG 01.7
Italiaans	
Bruno San Marco	
Le Courrier des Echecs nr 417, p.67-70	
C57	KP 01.3.3.
Ulvestadt-gambiet	
Bertrand Weegenaar	
Schaakschakeringen nr 285 p.65-67	
nr 287 p.93-95	
D35	QO 13.16
Damegambiet	
Gerald Hertneck	
Schach nr 7(1993) p.19-22	
D35	QO 03.5
Damegambiet	
Ennio Arijandi	
L'Italia Scacchistica nr 7/8(1993) p.177-179	
D43	SL 06.6.3
Damegambiet	
R. Goldenberg	
Le Courrier des Echecs nr 416 p.31-34	
D44	SL 07.3/6
Damegambiet (Botwinnik-systeem)	
Rainer Knaak	

Schach nr 6(1993) p.58-62

nr 7(1993) p.59-60

D45

SL 08.4

Damegambiet (Meraner met 7.g4..)

Redactie

Schachwoche nr 33(1993) p.27

D78

GI 02.2.

Grünfeld

J. Remis Fernandez

Mate Postal nr 82 p.85-86

E32

NI 20.5.1

Nimzo-Indisch

Ennio Arlandi

L'Italia Scacchistica nr 7/8(1993) p.176-177

E90

KI 20.3

Koningsindisch

Jerzy Konikowski

Szachista nr 8(1993) p.237-238

SCHENKINGEN

Sedert januari 1993 is de bibliotheek van ons Centrum opnieuw aanzienlijk gegroeid door schenkingen, zowel boeken als tijdschriften, van de volgende particulieren: H. Bouwmeester, mevr. M.L. Clément, M. van Daalder, F. Destrebec, L.C.M. Diepstraten, R. Eks-teen, W. Haggenburg, SV Heerde, I.H.M. Hendriks, P. van der Horst, P. Koefoed, K. Langeweg, A. Lelyveld, J. Maas, R. Mercks, H. Mostert, F.J.M. Otten, N. van Overmeir, J. Postma, C. Snoep, F. Stevens, J. van Steenis, K. Steijn, J. Stigter, A.C. van der Tak, mevr. C. Vreeken-Bouwman, H. Visser, mevr. Vos, H. de Waal, M. bij de Weg, H. Wessels, A. Wiewel, C.A. van Wijgerden, G. te Winkel, de heer en mevr. Withuis, A. de Wrede + de SV Heerde. Omvangrijke foto-archieven werden ontvangen van de heer en mevrouw Withuis en de KNSB. Langs deze weg danken we alle gulle gevers van harte.

BOEKBESPREKINGEN

Biografiën

Naast een boekje van Europa Rochade over Alexei Shirov(1) is er een nieuw boek over Nigel Short op de markt. Bij iedere grote match verschijnen er boeken over de hoofdrolspelers; vaak van matige kwaliteit, omdat er weinig nieuws te melden valt. Men beperkt zich dan tot het bijeen-schrapen van belangrijke partijen (al dan niet voorzien van analyses), men plakt de toernooiresultaten aan elkaar en voilà, er is een boek. Bij 'Nigel Short, Quest for the Crown'(2) geschreven door Cathy Forbes, liggen de zaken anders. Het is enerzijds een biografie van haar landgenoot en anderzijds een weergave van één der meest opwindende episodes uit de schaakgeschiedenis. Forbes was de enige Engelse journaliste, die gedurende de hele match Timman-Short in San Lorenzo de El Escorial aanwezig was. Bovendien was zij ter plekke toen in Linares de fax binnenkwam, waarin gemeld werd dat Kasparov en Short de FIDE de rug toekeerden. Natuurlijk is het louter aanwezig zijn geen garantie voor een goed boek, maar het helpt wel wanneer je direkt de reacties van betrokkenen uit hun mond kan optekenen. Het boek komt langzaam op gang, maar de beschrijving van het begin van Short's carrière bevat ook nieuwe wetenswaardigheden. Echt boeiend wordt het boek wanneer Timman en Short de degens kruisen. En wat er daarna allemaal gebeurt, dat leest als een detective. Forbes verslaat de gebeurtenissen objectief, kiest geen partij en brengt zichzelf niet nodeloos in beeld. Het vermijden van deze valkuilen is op zich al een hele prestatie. Verder heeft ze veel bronnenmateriaal geraadpleegd en weet ze de feiten overzichtelijk te presenteren. Het schaaktechnische deel van het boek is bescheiden, maar dat is niet storend. Ook hier blijft ze objectief door naast winstpartijen ook blunders van Short te selecteren. Een interessant boek!

(1) Helmut Wieteck: 'Alexei Shirov' Rochade Europa Maintal 1993, 80 pag. ISBN 3-920748-07-7 Prijs f 14,60

(2) Cathy Forbes: 'Nigel Short: Quest for the Crown' Cadogan Chess London 1993, 122 pag. ISBN 1-85744-048-X Prijs f 35,85.

Openingen

Engelse schakers staan bekend om hun originaliteit. Het meest extreme voorbeeld van deze stijl is Michael Basman (1946), een begenadigd speler, die maling heeft aan de gebruikelijke openingstheorie. In 1983 verscheen zijn eerste standaardwerk 'Play the St. George', een openingssysteem dat zich kenmerkt door de pionzetten e6, a6 en b5. Ook met wit bekommert

Basman zich in eerste instantie niet om het centrum. Sinds 1979 heeft Basman de Grob (1.g4 en 2.h3) in zijn openingsrepertoire opgenomen en niet zonder succes. Het lijstje slachtoffers, dat hij opsomt in zijn boek 'The Killer Grob' uit 1991 bevat indrukwekkende namen als Nunn en Speelman. Het derde boekwerk van Basman dat onlangs verscheen, heet 'The New St. George' (3). Het is in feite een reprint van zijn eerste boek plus een aanvulling met recent materiaal. De laatste jaren heeft Basman zijn systeem geperfectioneerd. Hij opent tegenwoordig als witspeler zijn partijen met de zetten a3 en h3. Met zwart is het niet veel anders - u raadt het al - namelijk a6 en h6. Voor degenen, die nog niet vertrouwd waren met Basman's oeuvre zal dit boek een aangename cultuurschok betekenen. Alles wat didactici als Euwe en anderen ons geleerd hebben wordt bij het grof vuil gezet en met frisse moed wordt een nieuw wiel uitgevonden. Zo lijkt het althans, want ook in deze chaos zit een systeem. In één van zijn nieuwe hoofdstukken zet Basman helder uiteen hoe men het vijandelijke centrum moet ondermijnen. In het blad Schaaknieuws merkt Gerard Welling, zelf een groot kenner van deze ongebruikelijke systemen, terecht op dat dit hoofdstuk eigenlijk als eerste gelezen zou moeten worden. Mensen, die het boek 'Play the St. George' reeds bezitten, kunnen het beste de eerste 75 pagina's overslaan. Verder verscheen bij S1 Editrice een uitdraai van de Taimanov variant in de Ben-Oni(4) en Gligoric maakte een nieuwe versie van zijn boek over het Nimzo-Indisch(5).

(3) Michael Basman: **'The New St. George'** Cadogan Chess London 1993, 170 pag. ISBN 1 85744 019 6 Prijs f 46,60

(4) Maurizio Tirabassi: **'BenOni Defence, Taimanov variation 8. Lb5'** S1 Editrice Bologna 1993, 120 pag. ISBN 88-86127-10-3 Prijs f 28,--

(5) Svetozar Gligoric: **'The Nimzo-Indian Defence'** Cadogan Chess London 1993, 338 pag. ISBN 1-85744-009-9 Prijs f 53,80.

Diversen

De schijnbaar onvermoeibare Jan van Reek publiceerde 3 werken, één uitgegeven door een Duitse uitgeverij(6), één door de nieuwe stichting STES(7) en één uitgegeven in eigen beheer (8). In de serie 'Correspondence Chess Yearbook' is deel 8(9) uitgekomen en de Russische schaakleraar August Livshitz heeft een nieuw testboek(10) met extra moeilijke opgaven gemaakt. Tenslotte ontvingen wij een schaakstrip(11) van een 14-jarige MAVO-leerling uit Naarden.

(6) Jan van Reek: **'Endspielstudie zwischen Theorie und Artistik'** Verlag H-W Fink Koblenz 1993, 240 pag. ISBN 3-929291-01-0 Prijs f 54,--

(7) Jan Timman/Jan van Reek: **'Endgame Themes in Encounters between Timman and Karpov'** STES Margraten 1993, 64 p. ISBN 90-74827-01-2 Prijs f 25,--

(8) Jan van Reek: **'My Twenty Favourites'** Margraten 1993, 28 pag. Prijs f 19,60

(9) Maurizio Tirabassi: **'Correspondence Chess Yearbook 8'** S1 Editrice Bologna 1993, 200 pag. ISBN 88-86127-16-2 Prijs 35.000 lire (ca f 60,--)

(10) August Livshitz: **'Test your Chess IQ: Grandmaster Challenge'** Cadogan Chess London 1993, 134 pag. ISBN 1-85744-002-1 Prijs f 39,45

(11) Joris Leijten: **'Heer Beer wint weer'** Uitgeverij Leijten Naarden 1993, 20 pag.

(NB: Genoemde prijzen zijn richtprijzen).

Deze Nieuwsbrief is een uitgave die bestemd is voor de donateurs van het Max Euwe-Centrum. U kunt de Nieuwsbrief regelmatig ontvangen door donateur te worden van de Stichting Max Euwe-Centrum, door een bedrag van min. f 20,- per kalenderjaar (meer mag ook) over te maken op Postbankrekeningnummer 5401670 t.n.v. Stichting Max Euwe-Centrum te Amsterdam. Of door te bellen: 020-6257017 waarbij u advies omtrent betaling moogt verwachten. Opmerkingen of kritiek op de inhoud van de Nieuwsbrief zal gaarne worden aanvaard als dat de kwaliteit kan verbeteren.

Met behulp van de VSB werd op het Max Euweplein weer een mooi schaakfeest gevierd. Hier de ter beschikking gestelde trofee met violist.
(Foto: C. Snoep)

Het Max Euwe-Centrum stelt goede ideeën altijd op prijs. Diegenen die met ons mee willen denken over mogelijkheden op het gebied van bijvoorbeeld (schaak) tentoonstellingen of andere activiteiten worden verzocht ons met een klein briefje daarvan op de hoogte te stellen. Schaakboeken-verzamelingen kan men legateren aan stichtingen als het Max Euwe-Centrum. Als U zelf daarover denkt of iemand kent met deze gedachte, houden wij ons van harte aanbevelen.